GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata na zwyczaynym papierze złp. 12, na francuzkim złp. 15.

N^ER 104.

Pojedynczy numer na zwyczaynym papierze gr. 10.

SOBOTA DNIA 30 PAŹDZIERNIKA 1830 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumira.

Dzień godzina		Barometr na 0° R.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
29.	7	27 1, 534	+ 7. 0	99	Półn: za. wicher	pochmurno	
	12	„ 0 427	+10. 3	88	„ mocny	„ „	deszcz.
	3	„ 11, 659	+11. 0	89	„ „	„ „	
	9	„ 0, 865	+ 5 9	99	„ wicher	„ „	„

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Kraków 30 *Października.* — Porobiono tu znaczne zakłady, że nowy teatr narodowy, naydaley na dzień 1 grudnia ukończony zostanie. Jeden z takowych zakładów wynosi 500 dukatów. — Robota z dziwnym idzie pośpiechem i zręcznością; a tak zakład pewnie będzie wygrany przez tę stronę, *która trzyma za ukończeniem*, na dzień wzwyż wyrażony.

Jutro i w poniedziałek dla świąt, gazeta niewyjdzie.

Przybyły niedawno z jarmarku lipskiego P. Groppler zegarmistrz krakowski, mieszkający przy ulicy grodzkiey pod liczbą 36 sprowadził piękny zapas zegarów francuzkich grających i różnych innych w naymodnieyszym kształcie i dobrym smaku; tudzież zegarków kieszonkowych, cylindrow złotych i srebrnych o dwóch, czterech i sześciu panewkach rubinowych, którym dziś znawcy nad wszystkiemi innemi dają pierwszeństwo. Procz tego dostać można w składzie tegoż Pana Gropplera rozmaitych pięknych drobiazgów złotych i t. p. do ozdoby kieszonkowych zegarków; wszystko to za cenę bardzo umiarkowaną.

Warszawa 24 *Października.* — Według listu prywatnego pisanego z Paryża, znany Pan Cyr warszwianin, z professyi bronzownik i wspólnik dawniey Norblina, przy odlewaniu posągu króla Leszczyńskiego (które jak wiadomo nie udało się) utracił 2 palce u ręki.

— Słychać, że Pan Nowiński aktor teatru rozmaitości, wystąpi wkrótce na scenie teatru narodowego w roli *Chłopa Milijonowego.*

— W zeszłą sobotę przybył JP. Nowakowski do Radomia i na tamecznym teatrze w niedzielę odegrał rolę *Anzelma* w *Szkodzie Wąsow*, lecz nemi został okryty oklaskami w każdey scenie. Przywołany od liczney publiczności, rzekł: — "Że mi się udało w narodowey sukni zyskać szanownych Sandomierzan względy, mam to za naywyższe szczę-

ście. „ — Nazajutrz tenże artysta jeszcze parę rol tam przedstawił w *Indyku nadzianym dukatami* i w *Szlachcie czynszowey*.

— W płockiem popełnioną została okropna zbrodnia. Młody postylion zamordował żyda, ktoremu chciał zabrać pieniądze.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

PETERSBURG 1 *Października*.— Nagroda 3000 rubli assygnacyynych ogłoszoną została przez rząd rossyiski, za naylepsze dzieło o chorobie, znajomey pod nazwiskiem Karbunkułu (*Carbunculus*), która każdego prawie lata w niektórych północnych i sybirskich gnberniach napada bydło i niekiedy dotyka ludzi.

KASSEL 19 *Października*. — Xiążę Elektor wydał obszerne postanowienie tyczące się organizacyi gwardyi narodowych w całym kraju, ktore się mają składać z konnicy i piechoty. Większa część członków seymu krajowego ziechała się do tuteyszey stolicy.— Zwołany seym przez xięcia elektora ma szczególniey zaymować się roztrząsaniem projektu przyszłey konstytucyi, dla kraju tuteyszego.

PARYŻ 15 *Października*.— Pan Berenger członek izby deputowanych odebrać miał z Tuluzy pismo od jednego z tamteyszych więźniów, w którem oświadcza mu, że udowodnić potrafi xięciu Polimakowi, iż wiadomie pożary w Normandyi działy się z jego wiedzą. — Obrońca xięcia Polimaka pismo to ogłasza za podłe kłamstwo. Nadeszła tu telegraficzna depesza z Lille, iż belgijanie nawet ochotników przybywających sobie na pomoc, nie chcą już wpuszczać do kraju, i tym końcem osadzili granicę.— W przyszły czwartek w teatrze *Ambigu* dana będzie melodrama w 3 aktach pod tytułem: NAPOLEON.— Pokazuje się teraz, iż xiążę Orleans dla tego nie będzie zasiadał w izbie parów, że jeszcze nie doszedł lat konstytucyą przepisanych.— Dziennik *Kuryer Francuzki* nie przestaje gniewać się ciągle, przeciw rozmaitym działaniom rządu, utrzymując: "Że nadzieje rewolucyi lipcewey nie doszły pożądanego celu; iż rząd zamiast postępować naprzod, zbliża się widocznie do odwrotnego systematu przeszłey administracyi. Wspierany przez izbę, kt ra nic nie rozumie, i nic nie przewiduie, i niechce bynaymniey zrozumieć obecnego politycznego stanu Francyi, i t. d. usiłuje w dniu jednym wydać prawo tyczące się zniesienia kary śmierci, ktòre wieloletniego namysłu, i doświadczenia wymaga.„— Wczoraj kommissya instrukcyjna izby parow do processu przeciw zeszłym ministrom wyznaczona, rozpoczęła swoje działania. Wielu już świadków wysłuchanych zostało. Do Tuluzy posłano ztąd kommissarzy dla wysłuchania więźnia nazwiskiem Berrier, ktory ma wiedzieć tajemne okoliczności tyczące się pożarów w Normandyi. — Z Bajony odbieramy wiadomość pod d. 9 b. m., że jenerał Mina udał się z tamtąd bardzo spiesznie do Bordeaux. W Bajonie utworzyła się junta hiszpańska. — Przed kilku dniami, deputacya z Wandei miała posłuchanie u krola, ktory zapewnił ją, że nayusilnieyszém będzie jego staraniem, pojednać wszystkie umysły ludów swoich.— Słychać, że ministrowie wielkich mocarstw mają się naradzić w Hadze, w przedmiocie spraw belgiyskich.— Podług ogólnego wyrachowania, gwardye narodowe w całey Francyi, wynosić mogą naymniey 2 000,000 zbroynych.

— *Dnia* 19. — Dzisieysza gazeta Francyi, zawiera następującą ważną wiadomość: Dnia 13 b. m pułkownik hiszpański Valdes przeszedł przez granicę francuzką do Hiszpanii. Towarzyszą mu Pablo i Mendez de Vigo. Zaraz po swoim wnyjściu kazał rozrzu-

cić odezwę buntowniczą, majarą na widoku nakłonić woysko królewskie do opuszczenia swych sztandarów.

Londyn 14 *Października.* — Wczorayszy dziennik ministeryalny kuryer, wiele dobrego obiecuie po odezwach xięcia Oranii, i mniema, że wielkiém jest podobieństwem, iż korona krolestwa Belgiów, ofiarowaną mu zostanie. — Temi dniami poprzylepiano w Briegton liczne buntownicze odezwy, żądające rozpuszczenia woyska, policyi i urzędników akcyzowych. — Gazeta *Morning Chronicle* umieszcza mnóstwo listów z Warszawy o stanie krolestwa polskiego. (*Gazeta berlińska utrzymuje, że takowe listy rownie jak w dziennikach paryzkich, na mieyscu są zmyślane.*)

Dnia 15. — List prywatny z Bruxelli pod dniem 12 tu nadeszły, potwierdza doniiemanie, że kongres belgiyski, ofiarować będzie xięciu Oranii koronę. — Rozruchy w Irlandyi są już tego rodzaju, że zaczynają zwracać na siebie uwagę ministerstwa. — Gabinet tuteyszy postanowił, równie jak francuzki, nie mieszać się bynaymniey do spraw niderlandzkich. — Nowa konstytucya Venezuelli, iest pierwszą w Ameryce południoweу, która wszelkiém mniemaniom religiynéni, równą zapewnia opiekę praw. — Jak dalece duchowieństwo angielskie, w niektórych częściach kraju jest ubogie, dowodzi następujące przytoczenie. Wikary kościoła w Wyborn w xięztwie Kumberlandyi, ma następujące dochody: pensyi roczney 50 szylingów, (około 120 złp.) nowy surdut, parę trzewików, i przywiley puszczania jedney gęsi na paszę, w obwodzie swojey gminy!... Kościół jego tak bogato uposażony znayduje się w okolicy pzzez samych owczarzy zamieszkaney. Nabożeństwo odprawia się w nim tylko co dwa tygodnie.

Madryt 4 *Października.* — Woyna domowa jest bliską wybuchnienia. Rząd przedsięwziął prawdziwie okropne środki przeciw stronnictwu liberalnych, i apostolistów. Wyszedł tu niedawno krwawy wyrok przeciw tym wszystkim, którzyby naymnieyszą odmianę zasad teraźnieyszego rządu, poważyli się mieć na widoku. — Hydra rewolucyjna stronnictwa apostolskiego, zniweczoną została. Na rozkaz króla skazane zostały na wygnanie następujące osoby: Exjenerał zakonu franciszkanów radzca stanu i grand Hiszpanii znany oyciec Cyryllus de Alameda do Kadyxu; — Radca stanu członek regencyi Oyarzun minister skarbu z roku 1823 Don Juan Boutista de Erro do Korunny; — były naczelnik policyi hiszpańskiey, członek rady skarbowey Don Maryano Rufino Gonzalez, podobnież do Korunny; — Alkad dworu, i naczelnik policyi Madrytu Don Jose de Zorylla radzca stanu, i jeneralny podskarbi królestwa; tudzież Don Pio de Elizalde wygnani są ze stolicy, a półkownikowi ochotników madryckich Panu Villamil oddane jest mieysce gubernatora Korunny.— Doszły także króla rozmaite zażalenia przeciw jenerałowi Espanna, skutkiem czego nakazał uczynić śledztwo.

Gettinga 9 *Października.* — W mieście naszém zaszły także rozruchy, z powodu małego pisemka P. J. R. K. pod tytułem: *Dostoyni władzcy Niemiec*; w którém ostatnie zmiany polityczne we Francyi nazywa skutkiem zbrodniczych zamachów, zagrażających wszystkim rządom. Pismo to ma mieć takowe godło: "*kiedy motłoch weźmie gorę*, "*natenczas przestaje bydz motłochem, i na*"*zywa się narodem*,, i to naywiększe sprawiło oburzenie umysłów.

Hanower 17 *Października.* — Zaszłe w sąsiedzkich krajach zaburzenia, spowodowały rząd tuteyszy, iż dla bezpieczeństwa swoich granic, postawił korpus obserwacyjny z 2000 ludzi złożony, w okolicach Getyngi.

Praga 18 *Października.* — Zwołany seym krajowy, przez J. C. Mość odbył się dziś w tuteyszey stolicy pod przewodnictwem hrabiego Karola Chotek z przyzwoitą uroczystością.

Brzegi menu 18 *Października.* — Wiadomość o mającym nastąpić kongressie w Opawie, nabiera coraz więcey podobieństwa do prawdy. Zamiarem jego ma bydź, naradzenie się nad środkami utrzymania spokoyności w krajach stałego lądu Europy, bez użycia siły woyskowey.

Poznan 20 *Października.* Dzisieysza tuteysza gazeta, zawiera następuiące obwieszczenie: — " Ktokolwiek doniesie sprawcę pism buntowniczych lub takowe rozrzucaiącego, tak dowodnie: że tenże do należytey kary pociągnionym bydź może, odbierze nagrody sto talarów, które przez podpisanego wypłacone zostaną. — Poznań dnie 16 Październ ka 1830 rokn. — Nad Burmistrz.,,

Kartagena (*w Ameryce*) 9 *Sierpnia.* — W dniu 29 z. m. odkryty został spisek na życie Boliwara, którego naczelnicy już uwięzieni zostali. Woysko kolumbiyskie zawdziało 8dniową żałobę, z powodu śmierci zamordowanego jenerała Sucre.

Stambuł 10 *Września.* — Teraznieyszy wewnętrzny stan Turcyi, nie małą przedstawia obawę. Lud uciśniony jest nadzwyczay podatkami, które sułtan dla opłacenia kontrybucyi rossyyskiey nałożył. Ulemowie coraz więcey łączą się z ludem. Niemało także przyczynia się do powszechney niechęci, ciągły sułtana pobyt, na wyspie Chalki. Woysko coraz burzliwszem się staje i zniechęca swą niesfornością obywateli. W podobnym stanie rzeczy, nic nie ma dziwnego, jeżeli mieszkońcy zaczynają sarkać, a może i pierwszey oczekują tylko sposobności, dla zatknięcia chorągwi powstania.

Granice Serbii 22 *Września.* — Nie można sobie wyobrazić, jak wielkie i okropne zmiany zrządziły woyska tureckie w Albanii; całe krainy są popustoszone, miasta i wioski niszczone są ciągle. Zwyciężonych używają do nayprzykrzeyszych usług, a życie ich dla tego tylko ochraniają, aby doznali wszelkich męczarni zemsty tureckiey. Kilka tysęcy tych nieszczęśliwych odprowadzono do Bulgaryi, gdzie używają ich do uprawy roli, i zaludniają przez ostatnią woynę zupełnie prawie bezludną prowincyą. Reszyd basza niegdyś lubiony od albańczyków, jest teraz przedmiotem nayzaciętszey ich nienawiści. Lęka się on o osobiste swoje bezpieczeństwo, i nie pomija żadnego środka ostrożności, aby z ręki morderczey nie zginał. W Bośnii panuie spokoyność, w Serbii zaymują się teraz urządzeniem wewnętrzney administracyi i woyka.

DONIESIENIA.

Stosownie do reskryptu Senatu Rządzącego z d. o paździ nika 1830 r. do Nru 5767 podaje się do publiczney wiadomości iż d. 15 listopada b. r o godzinie 9 z rana odbędzie się w biórze Komitetu Kuratoryi jeneralney, przy ulicy Grodkiey pod L 118 położonym, Licytacya in minus na dostawę żywności dla osób w szpitalu Kliniki Akademiczney zostających. Chęć licytowania mający, zechcą się stawić w dniu i mieyscu wyżey oznaczoném, zaopatrzywszy się w kaucyą złp. 500. W Krakowie dnia 14 października 1830 r

Z polecenia

Sekretarz Komitetu Kuratoryi, Brzuchalski.

Niżey podpisany ma honor donieść, iż będąc osobiście na ostatnim jarmarku w Lipsku, sprowadził do swego magazynu w Sukiennicach będącego, znaczną partyą sukien, kazimierów, cuir le laine drap ceffir, zigoni, i t. d. w we rożnych kolorach i gatunkach, z pierwszych fabryk francuzkich i niderlandzkich, co wszystko za mierną i rzetelną cenę (a prir fixe) sprzedawać ofiaruie.

W Krakowie dnia 28 października 1830 r. *Kajetan Fuchs.*

KASZTANY DZIKIE, drzewka 5 i 6letnie proste z pięknemi koronami na przesadzenie właśnie teraz naysdatnieysze, są do sprzedania w znaczney ilości za umiarkowaną cenę, we wsi Przemykowie w krol: pols: woiewodztwie krakowskiem nad Wisłą niedaleko miasteczka Koszyc.